

याएषादानींरतिरस्तिसेवसार्वदिकीकच्चिदस्तीत्यर्थः ॥ १०२ ॥ १०३ ॥ कच्चिदार्यइति आर्योविशुद्धात्माचसन्नपिकस्मिन्निद्येकर्मणिनिमित्तेक्षारितो धनधान्यादिनारिक्तः कृतः राजभिः कृतदंडास्तु शु-
 त्थंतिमलिनाजनाइत्यादिशास्त्रप्रामाण्यात् शुचिरपिसन् अदृष्टशास्त्रकुशलैरनुपासितपंडितैर्मूर्खैरमात्यैः कच्चिन्नवध्यतेहन्यतेऽधिकधनलोभात् अदृष्टइतिसविसर्गपाठे तु शास्त्रकुशलैरमात्यैरज्ञातइत्यर्थः ॥ ४ ॥
 दुष्टः स्वभावतः तत्कारी दुष्टकर्मकारी तज्ज्ञैः चोरांशेषिभिः कोष्ठपालैः दृष्टः सकारणः चोरितद्रव्यसहितो गृहीतो विधृतश्चेति योजना ॥ ५ ॥ उत्पन्नानिति चोवार्थे आढ्यस्य दरिद्रस्य चार्थान् उत्पन्नान् बीजकणिश

कच्चिदेषाचते बुद्धिर्दृष्टिरेषाचतेऽनघ ॥ आयुष्याचयशस्याचधर्मकामार्थदर्शिनी ॥ २ ॥ एतयावर्त्तमानस्य बुद्ध्या राष्ट्रं न सीदति ॥ विजित्य च महीं राजा सोत्यंतं
 सुखमेधते ॥ ३ ॥ कच्चिदार्यो विशुद्धात्मा क्षारितश्चौरकर्मणि ॥ अदृष्टशास्त्रकुशलैर्नलोभाद्ध्यते शुचिः ॥ ४ ॥ दुष्टो गृहीतस्तत्कारी तज्ज्ञैर्दृष्टः सकारणः ॥ कच्चि-
 न्मुच्यते स्तेनो द्रव्यलोभान्नरर्षभ ॥ ५ ॥ उत्पन्नान् कच्चिदाढ्यस्य दरिद्रस्य च भारत ॥ अर्थान् मिथ्यापश्यंतित वामात्याहता जनैः ॥ ६ ॥ नास्ति क्वमनृतं क्रोधं प्र-
 मादं दीर्घसूत्रतां ॥ अदर्शनं ज्ञानवतामालस्यं पंचदृष्टितां ॥ एकंचितनमर्थानामनर्थज्ञैश्च चिंतनं ॥ ७ ॥ निश्चितानामनारंभं मंत्रस्यापरिरक्षणं ॥ मंगलाद्यप्रयो-
 गंच प्रत्युत्थानं च सर्वतः ॥ ८ ॥ कच्चित्वं वर्जयस्येतान् राजदोषांश्चतुर्दश ॥ प्रायशो यैर्विनश्यंतिकृतमूलापि पार्थिवाः ॥ ९ ॥ कच्चित्ते सफलावेदाः कच्चित्ते सफलं
 धनं ॥ कच्चित्ते सफलादाराः कच्चित्ते सफलं श्रुतं ॥ १० ॥ युधिष्ठिर उवाच कथं वै सफलावेदाः कथं वै सफलं धनं ॥ कथं वै सफलादाराः कथं वै सफलं श्रुतं ॥ ११ ॥
 नारद उवाच अग्निहोत्रफलावेदादत्तभुक्तफलं धनं ॥ रतिपुत्रफलादाराः शीलवत्तफलं श्रुतं ॥ १२ ॥ वैशंपायन उवाच एतदाख्यायसमुनिर्नारदो वै महात-
 पाः ॥ पप्रच्छानंतरमिदं धर्मात्मानं युधिष्ठिरं ॥ १३ ॥ नारद उवाच कच्चिदभ्यागता दूराद्वणिजो लाभकारणात् ॥ यथोक्तमवहार्यं ते शुल्कं शुल्कोपजीविभिः ॥
 १४ ॥ कच्चित्ते पुरुषाराजन्पुरेराष्ट्रे च मानिताः ॥ उपानयंति पण्यानि उपधाभि रवंचिताः ॥ १५ ॥ कच्चिच्छृणोषि वृद्धानां धर्मार्थसहिता गिरः ॥ नित्यमर्थविदां
 तात यथा धर्मार्थदर्शिनां ॥ १६ ॥

न्यायेन स्वल्पकाले नैव बहुगुणां वृद्धिप्रप्तान् तव अमात्याः मिथ्या अमृतान् चौर्यादिनाऽन्यायेनार्जितानि तिकच्चिन्नपश्यंति जनैः पिशुनैः हताः हतविवेकाः
 पाठांतरे धनैर्हताः वशीकृताः लुब्धो हिलिप्सुः परत्रासंतमपि दोषमारोप्यत द्वित्तं जिहीर्षतीति प्रसिद्धं ॥ ६ ॥ नास्ति क्वमित्यादिसाद्धं श्लोकत्रयं व्याख्यातं ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ क-
 च्चिदभ्यागता इति अवहार्यं ते दाप्यंते शुल्कं राजपासंकरं ॥ १४ ॥ पण्यानि विक्रेयद्रव्याणि उपधाभिः छलैः ॥ १५ ॥ १६ ॥